

Dopady pandemie na vybrané subjekty cestovního ruchu v Libereckém kraji

Bakalářská práce

Studijní program:

B0488A050006 Mezinárodní ekonomické vztahy

Studijní obor:

Cestovní ruch

Autor práce:

Kateřina Holubcová

Vedoucí práce:

Ing. Lenka Červová, Ph.D.

Katedra marketingu a obchodu

Zadání bakalářské práce

Dopady pandemie na vybrané subjekty cestovního ruchu v Libereckém kraji

Jméno a příjmení: **Kateřina Holubcová**
Osobní číslo: E19000432
Studijní program: B0488A050006 Mezinárodní ekonomické vztahy
Specializace: Cestovní ruch
Zadávací katedra: Katedra marketingu a obchodu
Akademický rok: **2021/2022**

Zásady pro vypracování:

1. Stanovení cílů bakalářské práce.
2. Teoretická východiska – cestovní ruch jako odvětví ekonomiky.
3. Analýza dopadů pandemie ve vybraném regionu cestovního ruchu.
4. Formulace závěrů.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce:
Jazyk práce:

30 normostran
tištěná/elektronická
Čeština

Seznam odborné literatury:

- BERÁNEK, Jaromír, 2013. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: Mag Consulting. ISBN 9788086724461.
- DREDGE, Dianne and Szilvia GYIMÓTHY, 2018. *Collaborative Economy and Tourism: Perspectives, Politics, Policies and Prospects*. New York City: Springer Publishing. ISBN 9783319847443.
- PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ, 2014. *Ekonomika turismu: turismus České republiky*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 8024736438.
- PROQUEST, 2021. *Databáze článků ProQuest* [online]. Ann Arbor, MI, USA: ProQuest. [cit. 2021-10-8]. Dostupné z: <http://knihovna.tul.cz>

Konzultant: Bc. Jakub Šeps, vedoucí oddělení cestovního ruchu, Krajský úřad Libereckého kraje

Vedoucí práce:

Ing. Lenka Červová, Ph.D.
Katedra marketingu a obchodu

Datum zadání práce:

1. listopadu 2021

Předpokládaný termín odevzdání:

31. srpna 2023

doc. Ing. Aleš Kocourek, Ph.D.
děkan

L.S.

doc. PhDr. Ing. Jaroslava Dědková, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 1. listopadu 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

6. května 2022

Kateřina Holubcová

Anotace

Tato bakalářská práce je zaměřena na dopady pandemie covid-19 na vybrané subjekty cestovního ruchu v Libereckém kraji. V rámci teoretické části práce byla zpracována literární rešerše. Autorka práci rozdělila do několika na sebe navazujících kapitol, kde je popsáno teoretické vymezení turismu a s ním související satelitní účel cestovního ruchu. Dále práce popisuje dopady pandemie na cestovní ruch v celosvětovém, národním a regionálním měřítku. V rámci empirické části práce je vytvořena kvalitativní analýza dopadů pandemie v Libereckém kraji. Formou analýzy jsou polostrukturované hloubkové rozhovory s hromadnými ubytovacími zařízeními (HUZ) v rámci Libereckého kraje. Na základě provedené analýzy je vytvořeno srovnání individuálního vlivu pandemie na vybraná hromadná ubytovací zařízení.

Klíčová slova

Cestovní ruch, dopady covid-19 na cestovní ruch, hromadná ubytovací zařízení, Liberecký kraj, satelitní účet cestovního ruchu

Annotation

This bachelor thesis aims on the impact of the covid-19 pandemic on selected tourism subjects in the Liberec region. Within the theoretical part of the thesis was prepared a literature search. The author divided the thesis into several interrelated chapters, where the theoretical definition of tourism and the related satellite account of tourism are described. Furthermore, the thesis describes the impacts of the pandemic on tourism on a global, national and regional scale. In the empirical part of the thesis was developed a qualitative analysis of the impacts of the pandemic in the Liberec region. The form of analysis is semi-structured in-depth interviews with collective accommodation establishments (HUZ) within the Liberec Region. On the basis of the analysis was made a comparison of the individual impact of the pandemic on selected collective accommodation establishments.

Keywords

Collective accommodation establishments, Impacts of covid-19 on tourism, Liberec region, tourism, Tourism satellite account

Poděkování

Poděkování patří paní Ing. Lence Červové, Ph.D., za odborné vedení, vstřícnost, trpělivost a cenné rady během vypracování této bakalářské práce. Dále děkuji Bc. Jakobovi Šepsovi za poskytnuté informace sloužící jako podklad při psaní této práce.

Obsah

Seznam obrázků.....	13
Seznam tabulek.....	14
Seznam použitých zkratk 15	15
Úvod.....	17
1 Teoretické vymezení cestovního ruchu.....	19
1.1 Definice cestovního ruchu.....	19
1.2 Typologie cestovního ruchu.....	20
1.3 Ekonomické vymezení turismu.....	21
1.4 Ekonomické dopady cestovního ruchu.....	22
2 Satelitní účet.....	25
2.1 Historie satelitního účtu.....	25
2.2 Satelitní účet České republiky.....	26
2.2.1 Založení satelitního účtu v ČR.....	26
2.2.2 Zpracování a zdroje dat pro tvorbu Satelitního účtu ČR.....	27
2.2.3 Ukázka zpracovaných dat ČSÚ v rámci TSA.....	28
3 Liberecký kraj.....	31
3.1 Geografické vymezení Libereckého kraje.....	31
3.2 Cestovní ruch v Libereckém kraji.....	32
4 Dopady pandemie na cestovní ruch.....	35
4.1 Dopady pandemie na cestovní ruch ve světě.....	35
4.2 Dopady pandemie na cestovní ruch v ČR.....	36
4.3 Dopady pandemie na cestovní ruch v Libereckém kraji.....	37
4.4 Opatření během roku 2020.....	38
5 Kvalitativní analýza dopadů covidu na HUZ v LK.....	41
5.1 Metodologie kvalitativní analýzy.....	41
5.2 Shrnutí rozhovorů.....	42
5.2.1 HUZ č.1: Hotel Antonie.....	42
5.2.2 HUZ č.2: Hotel Rehavital.....	43
5.2.3 HUZ č.3: Resort Uko.....	44
5.2.4 HUZ č.4: Wellness Hotel Babylon.....	46
5.2.5 HUZ č.5: Hotel Skicentrum.....	47
5.2.6 HUZ č.6: OREA Resort Sklář.....	48
5.3 Shrnutí kvalitativní analýzy.....	49
Závěr.....	53
Seznam použité literatury.....	55

Seznam příloh.....	59
Příloha A Tabulka shrnutí kvalitativních rozhovorů	60
Příloha B Otázky k rozhovorům.....	61

Seznam obrázků

Obrázek 1: Turistické regiony Libereckého kraje	33
---	----

Seznam tabulek

Tabulka 1: Ekonomický význam cestovního ruchu v letech 2019 a 2020	23
Tabulka 2: Přehled základního systému Satelitního účtu v ČR	27
Tabulka 3: Spotřeba domácího cestovního ruchu v ČR v mil. Kč	29
Tabulka 4: Hlavní ukazatele národního hospodářství a CR v ČR v mil. Kč	30
Tabulka 5: HUZ v Libereckém kraji	32
Tabulka 6: Ekonomické dopady z CR na území ČR	37
Tabulka 7: Hosté a přenocování v HUZ v LK	38
Tabulka 8: Opatření pro rok 2020	38
Tabulka 9: Tabulka dotací dle typu ubytovacího zařízení	39
Tabulka 10: Shrnutí kvalitativní analýzy	51

Seznam použitých zkratk

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

EUROSTAT – European Statistical Office

HDP – Hrubý domácí produkt

HUZ – Hromadná ubytovací zařízení

CHKO – Chráněná krajinná oblast

IHRA – International Human Rights Association

LK – Liberecký kraj

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu

OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development

OSN – Organizace spojených národů

TSA – Satelitní účet cestovního ruchu

UNWTO – World Tourism Organization

WTO – World Trade Organization

WTTC – World Travel and Tourism Council

Úvod

Světová pandemie covid-19 zasáhla celé odvětví cestovního ruchu, což nevyhnutelně ovlivnilo turistické aktivity jak ve světě, tak v hostitelských zemích. V důsledku národních opatření, jako jsou omezení cestování, uzavírání ubytovacích a stravovacích zařízení, shromažďování se ve větších skupinách, společenský odstup, stejně jako změny v požadavcích turistů, způsobily, že velmi klesl zájem o cestování ve všech podobách.

Bakalářská práce sleduje dopady pandemie na vybrané subjekty cestovního ruchu v Libereckém kraji, které byly touto krizí zasaženy. Hlavním cílem práce je zjistit vliv pandemie na provoz vybraných subjektů a změn spojených s denním chodem sledovaných subjektů pro budoucí prevenci a řešení krizových situací.

Bakalářská práce je členěna do dvou částí. Teoretická část je rozdělena do několika kapitol. První kapitola obsahuje definici, typologii a ekonomické vymezení cestovního ruchu. Druhá kapitola se zabývá satelitním účtem cestovního ruchu v obecném měřítku, ale i satelitním účtem v České republice. Následující kapitola je zaměřena na geografické vymezení Libereckého kraje a jeho nabídku předpokladů pro cestovní ruch, aby byly objasněné predispozice pro analýzu v empirické části bakalářské práce. Dále má tato práce za úkol čtenáři nastínit konkrétní vliv a omezení pandemie na odvětví cestovního ruchu ve světě, v České republice a v Libereckém kraji.

Druhá část práce je zaměřena přímo na dopady pandemie na vybrané subjekty cestovního ruchu v Libereckém kraji. Dopady byly zjištěny kvalitativní analýzou, která byla provedena pomocí polostrukturovaných hloubkových rozhovorů. Na základě získaných informací je vytvořeno shrnutí analýzy, ve kterém jsou zahrnuty všechny poznatky tázaných respondentů týkající se problematiky dopadů pandemie.

1 Teoretické vymezení cestovního ruchu

Tato kapitola má za úkol čtenáře obeznámit s koncepcí cestovního ruchu. Nejdříve bude definován pojem cestovní ruch. Krátce uvede typy turismu a v neposlední řadě představí cestovní ruch jako odvětví ekonomiky.

1.1 Definice cestovního ruchu

Cestovní ruch, taky označován jako turismus, byl v roce 1942 poprvé komplexněji označen švýcarskými profesory Hunzikerem a Krapfem, kteří definovali cestovní ruch jako *„souhrnné označení vztahů a jevů vznikajících na základě cesty a pobytu osob na cizím místě, pokud se pobytem nesleduje usídlení a pokud s ním není spojena žádná výdělečná činnost“* (Palatková a Zichová 2012).

Jeikož byl pohled na význam této definice stále odlišný, Světová organizace cestovního ruchu (UNWTO) se rozhodla mnohé definice sjednotit a roku 1991 na Mezinárodní konferenci o statistice uvedla světově uznávanou definice, znějící takto: *„souhrn aktivit osob cestujících do míst mimo jejich obvyklé prostředí a pobývajících v těchto místech po dobu ne delší než jeden rok (resp. 6 měsíců), za účelem trávení volného času, podnikání či jiným účelem“* (Šauer a kolektiv 2015).

Z definice vyplývají jasné fakty, které znějí: pobyt je dočasný, nepravidelný a spjatý s nějakým záměrem, zároveň je jasné, že pobyt se nekoná v místě bydliště, není pravidelný, ani není za účelem pracovních příležitostí (Šauer a kolektiv 2015).

Přesné definování je velice složité, jelikož se tento socioekonomický jev projevuje v mnoho formách a aspektech (Beránek 2016). Z tohoto důvodu se cestovní ruch řadí k nejvýznamnějším hospodářským odvětvím. Nabízí širokou škálu možností pro podnikání, ale i pracovních míst, jelikož zasahuje od dopravního odvětví, přes potravinářský průmysl, až do softwarových služeb (Ryglová a kolektiv 2012).

1.2 Typologie cestovního ruchu

Podle Světové organizace cestovního ruchu (UNWTO) zahrnuje cestovní ruch pohyb lidí do zemí nebo míst mimo jejich obvyklé prostředí za osobními nebo obchodními či profesními účely. Tito lidé se nazývají návštěvníci. Obecně se návštěvník klasifikuje jako jednodenní návštěvník, pokud jeho cesta nezahrnuje přenocování, a jako turista, pokud zahrnuje přenocování. Účelem jejich cesty může být podnikání, volný čas nebo osobní důvody jiné než zaměstnání u rezidentního subjektu v navštívené zemi nebo místě. Z ekonomického hlediska jsou důležité především tyto dvě formy turismu: turismus podle místa realizace a turismus vzhledem k platební bilanci (Šauer a kolektiv 2015; Ryglová a kolektiv 2012).

Turismus dle místa realizace se dělí do následujících kategorií:

- domácí cestovní ruch - aktivity spojené s místními obyvateli daného státu v rámci jeho území
- zahraniční cestovní ruch - aktivity spojené s vycestováním domácího státu, tedy překročením hranic
  - výjezdový cestovní ruch - zahrnuje výjezdy občanů sledované země do zahraničí
  - příjezdový cestovní ruch - zahrnuje aktivity spojené s příjezdem osob ze zahraničních států na území sledovaného státu (Palatková 2011).

Turismus ve vztahu k platební bilanci je možné definovat jako:

Platební bilance je makroekonomický statistický výkaz, který systematicky shrnuje hospodářské transakce země se zbytkem světa za určité časové období. V oblasti mezinárodní ekonomie je klíčovým účtem platební bilance dané země, která poskytuje veškeré ekonomické transakce mezi danou zemí a zbytkem světa (Samuelson a Nordhaus 2010).

Platební bilanci zahraničního cestovního ruchu tvoří na straně aktiv příjmy z aktivního cestovního ruchu, přičemž pasivní stranu reprezentují výdaje na pasivní cestovní ruch. Rozdíl obou stran platební bilance zahraničního cestovního ruchu tvoří aktivní, pasivní nebo vyrovnané saldo (Beránek 2016).

- Aktivní cestovní ruch = devizové příjmy - export služeb, které čerpají zahraniční turisté za cizí měnu na území sledovaného státu
- Pasivní cestovní ruch = devizové výdaje - import zahraničních služeb, za které utrácejí domácí turisté peněžní prostředky v zahraničí

Dodatečně se dá k platební bilanci zahrnout i tranzitní cestovní ruch, který se váže k turistům projíždějícím přes území státu do cílové destinace, nebo k turistům trávícím určitou dobu v letištním prostoru bez odbavení (Beránek 2016; Ryglová, Burian a Vajčnerová 2012).

Cestovní ruch lze členit do mnoha dalších kategorií: dle plátce nákladů, způsobu zajištění cesty a pobytu, věku účastníků, délky pobytu, cílového místa pobytu a motivu cesty, buď osobnímu, obchodnímu nebo profesnímu.

1.3 Ekonomické vymezení turismu

Nejdůležitějším ekonomickým rysem činností souvisejících s cestovním ruchem je přispívání ke třem prioritním cílům sledovaných zemí: tvorbě příjmů, zaměstnanosti a devizových příjmů. V tomto ohledu může odvětví cestovního ruchu hrát důležitou roli jako hnací síla hospodářského rozvoje. Vliv, který toto odvětví může mít v různých fázích hospodářského rozvoje, závisí na specifických vlastnostech každé země. Vzhledem ke komplexnosti spotřeby cestovního ruchu se jeho ekonomický dopad projevuje v široké míře i v ostatních výrobních odvětvích a v každém případě přispívá k urychlenému rozvoji (Beránek 2016).

Z ekonomického hlediska se cestovní ruch tvoří aktivitami, které mají za svůj cíl prodat služby a zboží. Služby a zboží jsou součástí spotřeby účastníků cestovního ruchu, jelikož jsou nabízeny se záměrem tvorby zisku (Beránek 2016).

Cestovní ruch je individuální spotřeba vytvářená v národním hospodářství a představuje definovanou analyzovanou kategorii hospodářského cyklu. Spotřeba cestovního ruchu zahrnuje veškeré výdaje turistů, které platí za zboží a služby spotřebované během jejich pobytů, a také za zboží a služby vyrobené různými odvětvími, která přímo podporují růst spotřeby cestovního ruchu. Spotřeba cestovního ruchu zahrnuje také veřejné statky, jako je kulturní dědictví a místa s unikátními přírodními krásami, protože získání přístupu k nim znamená nepřímou platbu ze strany turistů (Andergassen a Candela 2009).

Objem spotřeby cestovního ruchu se rovná objemu produkce cestovního ruchu. Vyrobí se tedy pouze to, co se skutečně spotřebuje, to vyplývá z charakteristiky poptávky po cestovním ruchu, protože zboží nebo služby cestovního ruchu nelze skladovat a spotřebovat později (Staiton 2021).

Pro analýzu spotřeby cestovního ruchu je nutné studovat cílové a výchozí země, stejně jako prostorové vztahy mezi nimi, které se uskutečňují prostřednictvím vytvoření telekomunikační a dopravní sítě. Turisté představují specifickou skupinu spotřebitelů, protože se musí přesunout do cílové destinace, aby mohli spotřebovat produkty podniků cestovního ruchu, ale neměli by na tomto místě zůstat déle než jeden rok, protože v takovém případě přestávají být turisty (Andergassen a Candela 2009; Madsen a Zhang 2010).

1.4 Ekonomické dopady cestovního ruchu

Za prvé, téma ekonomických dopadů cestovního ruchu je velmi důležité jak pro akademický výzkum, tak pro využití v praxi. Na rozdíl od jiných odvětví, jejichž ekonomický význam není sporný, ale naopak je široce uznáván (jako např. výroba automobilů), potřebují zainteresované strany v cestovním ruchu zdůraznit ekonomický význam cestovního ruchu. Toto zdůraznění cestovní ruch potřebuje promožnost opodstatnění pro ně klíčového významu týkajícího se finančních zdrojů, zákonů, plánování, regulací, zdanění a dotací (Beránek 2016; Station 2021).

Za druhé, vzhledem ke složité struktuře různých odvětví tvořících cestovní ruch je zapotřebí obrovského empirického úsilí k měření ekonomického významu cestovního ruchu pro tato dílčí odvětví a obory, i pro národní hospodářství jako celek. Tato složitost otevřela cestu pro vlastní oblast výzkumu zabývající se ekonomickou analýzou cestovního ruchu, která v průběhu let dosáhla značného pokroku (Frechtling 2009).

Za třetí, studie hodnotící ekonomické efekty cestovního ruchu poskytují jediné kvantifikovatelné výsledky dopadu cestovního ruchu v peněžním vyjádření ve srovnání s image, infrastrukturou nebo kompetenčními efekty cestovního ruchu, do nichž zasahuje několik dalších proměnných (Frechtling 2009).

Ekonomické dopady cestovního ruchu se projevují a jsou měřitelné v různých prostorových měřítkách, od globální, kontinentální, národní až po regionální a místní úroveň. V těchto měřítkách se také liší význam těchto účinků. Například na národní úrovni mají velký význam účinky na devizové příjmy. Při přiblížení k regionální úrovni nabývá na významu vytváření pracovních míst (Frechtling 2009; Palatková a Zichová 2012).

Ekonomický význam cestovního ruchu v celosvětovém měřítku vypadá takto:

Tabulka 1: Ekonomický význam cestovního ruchu v letech 2019 a 2020

	2019	2020
Podíl CR na světovém HDP	10,4 %	5,5 %
Podíl na celkové zaměstnanosti	10,6 %	8,9 %
Celková hodnota odvětví CR	US\$ 3.5 trillion	US\$1.6 trillion
Podíl CR na celkovém vývozu	6,8 %	3,6 %
Zahraníční turisté	1,5 miliardy	381 milionů

Zdroj: Vlastní zpracování podle (UNCTAD 2021; UNWTO 2021; WTTC 2021)

- Ve více než 150 zemích je cestovní ruch jedním z pěti hlavních vývozních příjmů.
- Cestovní ruch je hlavním zdrojem zahraniční měny pro třetinu rozvojových zemí a polovinu méně ekonomicky rozvinutých zemí.
- Mezinárodní cestovní ruch zaujímá čtvrté místo (po palivech, chemikáliích a automobilových výrobcích) v celosvětovém vývozu za rok 2019 (Staiton 2021; UNWTO 2021).

2 Satelitní účet

Následující kapitola nejprve objasní význam satelitního účtu, poté uvede, jak a proč se satelitní účet zavedl. Dále se kapitola bude věnovat satelitnímu účtu České republiky.

Satelitní účet cestovního ruchu (TSA) měří přímé ekonomické dopady cestovního ruchu a je spíše účtem než modelem, zatímco pro odhad nepřímých a indukovaných ekonomických dopadů se používají různé typy ekonomických modelů. Nejčastěji používanými modely jsou rozdíl vstupů a výstupů, matice sociálního účetnictví a modely vypočitatelné všeobecné rovnováhy (Frechtling 2009).

Tento účet člení odvětví na přímo a nepřímo spojená s cestovním ruchem. Odvětví jsou zpracována vstupními informacemi a daty, které stanovují důsledky turismu (Palatková a Zichová 2012).

Satelitní účet cestovního ruchu poskytuje rámec pro politickou analýzu tím, že se na cestovní ruch dívá z více úhlů pohledu a může být přínosem pro splnění více úkolů. V dobách míru je hlavním zájmem tvůrců politik pochopit všechny kanály, kterými může cestovní ruch přispět k ekonomice. V době krize se naopak jejich zájem mění směrem k odhadu celkové ztráty pro ekonomiku, identifikaci nejvíce postižených a zranitelných oblastí cestovního ruchu za účelem vytvoření příslušných “balíčků pomoci”. Satelitní účet cestovního ruchu může sehrát důležitou roli během pandemie covid-19 a odpovědět na základní otázku týkající se spravedlivého rozdělení omezené finanční pomoci mezi různé subjekty v odvětví cestovního ruchu. Tvůrci politik, kteří se rozhodují mezi různými alternativami, chtějí zajistit, aby finanční pomoc využila odvětví, která ji nejvíce potřebují (Frechtling 2009).

2.1 Historie satelitního účtu

Snaha o vyčíslení dopadů turismu pomocí tzv. ekonomických účtů turismu proběhla v 80. letech minulého století Organizací pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD). Současně probíhala i snaha o jednoznačné vymezení statistických pojmů a sledování. Jak už bylo zmíněno, v roce 1991 byl definován turismus jak z všeobecného, tak i z ekonomického hlediska. V roce 1993 byly oficiálně přijaty dva dokumenty, Doporučení ke statistice turismu a Standardní mezinárodní klasifikace činností turismu (Palatková 2011).

V témže roce začala Světová organizace cestovního ruchu (UNWTO) společně se Statistickou komisí OSN a dalšími rozvíjet koncept satelitního účtu cestovního ruchu. Tehdejší WTO vypracovala základní rámec pro tvorbu satelitního účtu, který byl schválen v roce 2000. Na konceptu se podílely i následující organizace: Světová rada cestování a turismu (WTTC), Mezinárodní aliance na památku holokaustu (IHRA) a Statistický úřad Evropské unie (EUROSTAT). Na základě změn ve statistickém vymezování vznikl roku 2002 Výbor pro statistiku a satelitní účet turismu (Palatková 2011).

Vliv na další rozvoj satelitního účtu cestovního ruchu měl nejen vstup několika mezinárodních organizací, ale i využití metodiky v praxi národními ekonomikami. V roce 2008 proběhly jisté úpravy v přesnějším vymezení turismu a vznikl nový dokument s názvem Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework (United Nations 2010; Palatková 2011).

2.2 Satelitní účet České republiky

2.2.1 Založení satelitního účtu v ČR

V roce 1999 byl přednesen návrh přípravy sestavování TSA k usnesení č. 717 k návrhu Koncepce státní politiky turismu, který byl schválen tehdejší vládou. Úkol byl zadán Českému statistickému úřadu (ČSÚ) ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj (MMR) a Ministerstvem průmyslu a obchodu (MPO). Česká republika využívala pro tvorbu TSA dva dokumenty, již zmiňovaný TSA: RMF 2000 (nyní upravený TSA: RMF 2008) a European Implementation Manual of Tourism Satellite Account. Hlavním problémem té doby bylo zajištění dat pro tvorbu satelitního účtu. Postupem času se podmínky pro rozvoj zlepšily. Dostupné statistické informace o cestovním ruchu byly zajištěny a utříděny, důležitým krokem bylo ověření vzájemné srovnatelnosti a věrohodnosti (viz Tabulka 2 níže). Až po pěti letech od stanovení úkolu byl zveřejněn první oficiální rámec pro tvorbu Satelitního účtu turismu České republiky (ČSÚ 2006b; Palatková a Zichová 2012).

Tabulka 2: Přehled základního systému Satelitního účtu v ČR

Tabulka	Český název tabulky	Upřesnění charakteru tabulky
T1	Spotřeba příjezdového CR	Výdaje nerezidentů vynaložené na cestě přímo v ČR a část výdajů zaplacených předem v zemi původu a směřujících formou plateb za ubytování, stravování, dopravu apod. do ČR.
T2	Spotřeba domácího CR	Výdaje rezidentů na cestovní ruch obsahující nejen výdaje při domácích cestách, ale i domácí výdaje (část, jež zůstává v ČR) na zahraniční cesty.
T3	Spotřeba výjezdového CR	Výdaje rezidentů na cestovní ruch v zahraničí. Nezahrnuje výdaje na cestu nebo po cestě realizované v ČR.
T4	Spotřeba vnitřního CR	Objem všech financí utracených za cestovní ruch v národním hospodářství. Je syntézou tabulek T1 a T2.
T5	Výrobní účty odvětví CR a ostatních odvětví	Vychází z tabulek dodávek a užití. Produkce oceněná v základních cenách je členěna podle odvětví (NACE - sloupce) a produktů (CPA - řádky).
T6	Domácí nabídka a spotřeba vnitřního CR	Rozšiřuje tabulku T5 o daně, dotace a dovoz, umožňuje porovnání nabídky a spotřeby vnitřního CR a výpočet HDP CR.
T7	Zaměstnanost v odvětvích CR	Statistika pracovních sil v jednotlivých odvětvích CR.
T8	Tvorba hrubého fixního kapitálu CR a ostatních odvětví	Stanovení tvorby hrubého fixního kapitálu (u rezidentských výrobců) z NÚ, členěno podle klasifikace aktiv (hmotná a nehmotná) a odvětví CR.
T9	Kolektivní spotřeba CR	Měření kolektivních netržních služeb CR podle typů služby a úrovní vládních institucí. Doporučuje se využití dat výrobních nákladů vč. spotřeby fixního kapitálu.
T10	Nepeněžní ukazatele CR	Naturální ukazatele z různých statistických šetření – počet cest, počet přenocování, počet ubytovacích zařízení, počet ekonomických subjektů aj.

Zdroj: ČSÚ 2021b

2.2.2 Zpracování a zdroje dat pro tvorbu Satelitního účtu ČR

V této podkapitole jsou uvedeny zdroje pro efektivní vypracování satelitního účtu. Pro kompletní zisk informací jsou používány i další zdroje, například ubytovací a podniková statistika, zdroje z odborných institucí a profesních sdružení, nebo agentury typu Czech Tourism (Palatková a Zichová 2012).

Poptávka cestovního ruchu

Poptávková strana satelitního účtu pokrývá data, která jsou realizovaná různými šetřeními cestovního ruchu:

- Šetření návštěvnosti v HUZ (hromadných ubytovacích zařízeních):
  - Tímto šetřením se zjišťují počty příjezdů a přenocování turistů, jak místních, tak nerezidentů v jednotlivých kategoriích.

- Výběrové šetření cestovního ruchu
  - Zjišťuje a třídí informace o obyvatelstvu ČR v kontextu domácího a výjezdového cestovního ruchu.
- Příjezdový cestovní ruch:
  - Zjišťuje informace o příjezdovém cestovním ruchu zahraničních turistů do ČR.
- Platební bilance České národní banky - sleduje veškerá data o vývozu služeb turismu, která se dělí do třech kategorií:
  - Vývoz dopravy.
  - Vývoz ostatních služeb.
  - Mezinárodní pohyb osob (ČSÚ 2006b; Palatková a Zichová 2012).

Nabídka cestovního ruchu

Nabídková strana cestovního ruchu využívá data ze statistik národních účtů. Zaměřuje se na účty produkce, mezispotřeby, dovozu, daňové, dotační a tvorby hrubého fixního kapitálu. Výchozí statistiky mohou být nepřesné z důvodu využití odhadů, kvůli málo kategorizovaným ukazatelům (ČSÚ 2006b).

2.2.3 Ukázka zpracovaných dat ČSÚ v rámci TSA

V Tabulce 3 viz níže jsou vyobrazeny výsledky spotřeby domácího cestovního ruchu za období 2015 až 2020. I když se v posledním sledovaném roce jedná pouze o předběžná data, je nevyvratitelné, jaký měla pandemie vliv na jednotlivé kategorie spotřeby oproti předešlým rokům.

Tabulka 3: Spotřeba domácího cestovního ruchu v ČR v mil. Kč

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019 ²⁾	2020 ³⁾
Jednodenní návštěvníci	24 125	27 316	32 085	29 287	30 537	17 264
v tom podle produktu:						
Služby CK/CA ¹⁾	262	295	342	318	332	179
Ubytování	x	x	x	x	x	x
Stravování	3 650	4 131	4 844	4 431	4 621	2 599
Doprava	3 685	4 169	4 880	4 475	4 668	2 611
Zboží	11 953	13 539	15 931	14 507	15 123	8 597
Ostatní	4 576	5 182	6 089	5 555	5 792	3 278
Turisté	70 489	78 818	86 049	87 786	91 809	66 312
v tom podle produktu:						
Služby CK/CA ¹⁾	5 636	6 214	6 625	7 720	7 378	2 173
Ubytování	16 253	18 777	20 634	20 265	21 918	20 319
Stravování	14 899	16 140	17 437	16 962	18 127	13 777
Doprava	10 667	11 849	12 751	13 889	13 934	7 952
Zboží	13 907	16 328	18 141	18 772	19 765	14 458
Ostatní	9 127	9 509	10 461	10 178	10 687	7 633
Služební cesty	7 269	9 173	9 423	9 275	9 006	3 280
v tom podle produktu:						
Služby CK/CA ¹⁾	.	.	.	.	.	.
Ubytování	2 039	2 524	2 713	2 792	2 665	1 206
Stravování	1 779	2 218	2 314	2 099	2 105	692
Doprava	1 616	1 952	1 879	1 984	1 795	658
Zboží	1 473	1 993	1 957	1 920	1 928	632
Ostatní	363	485	561	479	513	92
Návštěvníci celkem	101 883	115 306	127 557	126 347	131 351	86 856
v tom podle produktu:						
Služby CK/CA ¹⁾	5 898	6 509	6 967	8 038	7 710	2 352
Ubytování	18 292	21 302	23 347	23 057	24 583	21 525
Stravování	20 328	22 489	24 595	23 493	24 853	17 068
Doprava	15 967	17 970	19 509	20 347	20 397	11 220
Zboží	27 333	31 860	36 029	35 199	36 816	23 686
Ostatní	14 066	15 177	17 110	16 212	16 992	11 003

Zdroj: ČSÚ 2021a

Druhá tabulka v této podkapitole (Tabulka 4) zobrazuje zpracovaná data národních účtů, tedy stranu nabídky v rámci zpracování informací. Nejenže za rok 2020 klesl podíl cestovního ruchu na hrubé přidané hodnotě, ale téměř o polovinu klesl i podíl cestovního ruchu na hrubém domácím produktu.

Tabulka 4: Hlavní ukazatele národního hospodářství a CR v ČR v mil. Kč

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019 ^{a)}	2020 ^{a)}
Produkce celkem (zc)	10 640 999	10 827 342	11 576 649	12 275 373	12 816 502	12 274 765
Mezispotřeba celkem (kc)	6 541 311	6 530 220	7 042 628	7 395 229		7 087 984
Hrubá přidaná hodnota celkem (zc)	4 099 688	4 297 122	4 534 021	4 880 144	5 236 959	5 186 781
Daně minus dotace	459 503	482 154	518 123	534 646	558 609	512 952
Hrubý domácí produkt	4 559 191	4 779 276	5 052 144	5 414 790	5 795 568	5 699 733
Produkce CR (zc)	285 451	303 918	327 818	339 764	354 251	178 414
Mezispotřeba CR (kc)	175 474	183 300	199 427	204 689	209 500	103 024
Podíl cestovního ruchu na hrubé přidané hodnotě (v %)	2,7	2,8	2,8	2,8	2,8	1,5
Hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu (zc)	109 976	120 618	128 391	135 075	144 751	75 390
HPH CR - Charakteristická odvětví	81 265	88 901	94 801	100 413	107 641	56 632
HPH CR - Související odvětví	25 186	27 897	29 560	30 443	32 615	15 736
HPH CR - Nespecifická odvětví	3 526	3 821	4 029	4 219	4 495	3 021
HPH CR - Charakteristická odvětví (v %)	73,9	73,7	73,8	74,3	74,4	75,1
HPH CR - Související odvětví (v %)	22,9	23,1	23,0	22,5	22,5	20,9
HPH CR - Nespecifická odvětví (%)	3,2	3,2	3,1	3,1	3,1	4,0
Daně CR	16 421	18 308	20 230	20 840	21 803	8 913
HDP CR	126 397	138 926	148 620	155 915	166 554	84 303
Podíl cestovního ruchu na hrubém domácím produktu (v %)	2,8	2,9	2,9	2,9	2,9	1,5

Zdroj: ČSÚ 2021a

3 Liberecký kraj

Kapitola s názvem Liberecký kraj má za úkol geograficky vymezit území Libereckého kraje a uvést turistické atraktivity. Poté čtenáři přiblíží odvětví cestovního ruchu v kraji a představí jeho turistické regiony.

3.1 Geografické vymezení Libereckého kraje

Liberecký kraj je nejsevernějším krajem České republiky. Po Hlavním městě Praha je územně nejmenším krajem ČR. Jeho rozloha je 3 163 km² a zabírá 4 % území České republiky. Počet obyvatel trvale žijících v tomto kraji je necelých 441 tisíc. Sousedí s Německem a Polskem, které společně tvoří území trojzemí a působí zde organizace Euroregion Nisa. Dále sousedí s Královéhradeckým krajem na východě, Středočeským krajem na jihu a Ústeckým krajem na západě. (ČSÚ 2017)

Rozkládá se na Českém masivu, který je jednou z nejstarších částí evropské pevniny. V rámci rozložení českých hor zasahují do Libereckého kraje Lužické hory, Jizerské hory, Krkonoše a Ralská pahorkatina. Nejvyšší horou je hora Kotel s 1435 m na území Krkonoš. Jediná větší řeka protékající Libereckým krajem je Jizera. Menšími řekami jsou Ploučnice, Kamenice a nejmenší Nisa. V horských oblastech na tocích potoků a řek je řada vodopádů např.: Jedlový důl, Mumlavský vodopád, Černá desná, Štolpichy či vodopád Černého potoka. Kraj se pyšní řadou přehrad a rybníků jako Bedřichov, Fojtka, Josefův Důl, Mšeno, Souš, Máchovo jezero, Holanské rybníky, Hamerský rybník a dalšími (KÚLK 2022b).

Jelikož se na území Libereckého kraje nachází několik **chráněných území**, je to důkaz, že je kraj velmi bohatý na přírodní krásy. Seznam chráněných území:

- Krkonošský národní park.
- CHKO Kokořínsko.
- CHKO Lužické hory.
- CHKO České středohoří.
- CHKO Jizerské hory.
- CHKO Český ráj

3.2 Cestovní ruch v Libereckém kraji

Cestovní ruch je velice významným hospodářským odvětvím Libereckého kraje. I přesto, že je druhým nejmenším krajem České republiky, řadí se na 4. – 5. místo mezi kraji ČR počtem turistů. Tento výsledek je důvodem široké nabídky turistických atraktivit, které se nacházejí v mnoha formách. Dalším důvodem je funkční sektor služeb (KÚLK 2022b).

Základ turistické vybavenosti je tvořen sítí ubytovacích a stravovacích zařízení. Pro lepší orientaci turistů je zřízena tzv. turistická infrastruktura, která zahrnuje informační služby, ale i sportovní, rekreační, kulturní a společenská zařízení. Další formou vybavenosti je turistická dopravní infrastruktura, která má za úkol dopravit turisty do jejich cílové destinace, zároveň tvoří součást sportovně-rekreační infrastruktury, jako lanovky, turistické trasy a cyklostezky (KÚLK 2022b).

Síť hromadných ubytovacích zařízení v Libereckém kraji je velice široká a rozmanitá, převažují zde penziony, které tvoří cca 49 % z celkového počtu, na druhém místě stojí tříhvězdičkové a na třetím čtyřhvězdičkové hotely. Dále se zde nachází ubytovny, chatové osady, kempy a ostatní ubytovací zařízení (ČSÚ 2017; ČSÚ 2021a).

Tabulka 5 viz níže vyobrazuje počet HUZ v Libereckém kraji a jejich celkovou lůžkovou kapacitu. I přes průběh pandemie v letech 2020 a 2021 se počet zařízení zvýšil a s tím i počet lůžek. Od roku 2015 vzrostl i počet míst pro stany a karavany, během pandemie se počet urychleně zvýšil kvůli mírnějším podmínkám pro tyto zařízení.

Tabulka 5: HUZ v Libereckém kraji

Rok	Počet zařízení	Pokoje	Lůžka	Místa pro stany a karavany
2015	892	14 501	43 651	2 592
2016	904	14 499	43 560	2 657
2017	861	13 969	41 782	2 697
2018	889	14 343	42 604	2 833
2019	895	14 320	42 821	2 898
2020	997	15 455	46 206	2 937
2021	1 027	15 670	47 169	3 028

Zdroj: ČSÚ 2022b

Turistické regiony

Z pohledu cestovního ruchu se Liberecký kraj dělí na pět turistických oblastí, viz Obrázek 5 níže, které nabízí vynikající přírodní i kulturní podmínky pro nalákání turistů, a to jak v zimním, tak v letním období (KÚLK 2022a).

Obrázek 1: Turistické regiony Libereckého kraje

Zdroj: KÚLK 2022a

4 Dopady pandemie na cestovní ruch

Následující kapitola se zaměřuje na vliv pandemie na odvětví cestovního ruchu, krátce definuje onemocnění covid-19. Posléze uvede dopady pandemie jak na CR ve světě, tak i na CR v České republice a Libereckém kraji. Poslední podkapitola se zaměřuje na opatření spojená s pandemií v roce 2020.

Definice onemocnění Covid – 19

Covid-19 je onemocnění způsobené virem SARS-CoV-2 a bylo objeveno v prosinci 2019 v čínském Wuhanu. Je velmi nakažlivé a rychle se rozšířilo po celém světě. Covid-19 nejčastěji způsobuje respirační příznaky, které se mohou podobat nachlazení, chřipce nebo zápalu plic. Covid-19 může napadnout nejen plíce a dýchací systém, ale i celkový imunitní systém (Plapp 2020).

Koronavirus se šíří kapénkami a částicemi viru, které se uvolňují do ovzduší, když nakažená osoba dýchá, mluví, kašle nebo kýchá. Drobné infekční částice mohou zůstat ve vzduchu a hromadit se ve vnitřních prostorech, zejména tam, kde se shromažďuje mnoho lidí a není přístup k větrání. Proto je pro prevenci covid-19 zásadní nošení roušky, hygiena rukou a fyzický odstup (Hopkins 2022; Plapp 2020).

4.1 Dopady pandemie na cestovní ruch ve světě

Pandemie covid-19 měla významný negativní dopad:

- Za prvé, pandemie přímo ovlivnila celou ekonomiku a společnost prostřednictvím zdravotních důsledků a protiopatření.
- Za druhé pandemie zasáhla zejména odvětví cestovního ruchu, které je velmi důležité pro hospodářský růst a zaměstnanost.
- Za třetí, jelikož je cestovní ruch propojen s mnoha dalšími hospodářskými odvětvími, negativní dopady covid-19 se přenesly i na tato odvětví.

Tyto dopady jsou proto velmi důležité pro výzkumné pracovníky a tvůrce politik. Rozčleněné informace o těchto dopadech jsou důležité pro navrhování opatření a politických rozhodnutí při šetření negativních ekonomických dopadů covid-19. Zejména v rozvojových zemích, které jsou zranitelné vůči jakémukoli ekonomickému šoku, tyto informace pomáhají podpořit hospodářský růst a snížit růst chudoby (Henseler a Maissonave 2022).

Podle údajů z roku 2019 cestovní ruch tvořil 7 % světového obchodu, zaměstnával každého desátého člověka na světě a prostřednictvím komplexního řetězce propojených odvětví poskytoval obživu milionům lidí v rozvinutých i rozvojových zemích. S tím, jak se zavíraly hranice, ubytovací zařízení, služby a stravovací zařízení dramaticky klesla letecká doprava, a klesl i počet mezinárodních turistů o 56 % a v prvních pěti měsících roku 2020 došlo ke ztrátě exportu z cestovního ruchu ve výši 7,5 tisíce miliard Kč. Vlády poskytovaly dotace k udržení veřejných služeb, ubytovacích a stravovacích zařízení, ale i ochrany životního prostředí (UNWTO 2020; UNWTO 2021).

Krise je příležitostí přehodnotit vzájemné působení cestovního ruchu se společností, dalšími hospodářskými odvětvími, přírodními zdroji a ekosystémy, lépe jej měřit, řídit a zajistit spravedlivé rozdělení jeho přínosů (Henseler a Maissonave 2022).

4.2 Dopady pandemie na cestovní ruch v ČR

Česká republika byla pandemií zasažena tak jako většina zemí světa a cestovní ruch byl jeden z nejvíce ovlivněných sektorů (UNWTO 2021). Nejvíce se pandemie podepsala na zahraničním cestovním ruchu, konkrétně na příjezdovém, který se propadl o cca 75 % (viz Tabulka 6 níže). Jelikož má ČR poměrně silný domácí cestovní ruch, nebyl pokles tak patrný, jednalo se o 23 %.

Tabulka 6: Ekonomické dopady z CR na území ČR

Ekonomické dopady vyplývající z cestovního ruchu na území ČR (v mld. Kč)	Výchozí varianta	2020	Srovnání
(v mld. Kč)	(rok 2019)	(výpočet k 27.11.2020)	(s 2019)
Spotřeba cestovního ruchu	300	139	-161
Tržby v multiplikaci	603	279	-324
Přínosy cestovního ruchu / dopady na veřejné rozpočty	125	58	-67
Ziskové marže subjektů CR	38	11	-27
Počet prac. míst v CR (tis. FTE)	238	127	-111
Objem práce (tis. FTE)	370	177	-193

Pozn.: FTE – ekvivalent přepočtených plných ročních pracovních úvazků

Zdroj: Tourdata 2020

„Podíl cestovního ruchu na tvorbě hrubé přidané hodnoty v národním hospodářství činil 1,45 %. Meziročně se jednalo o dramatické snížení, neboť v roce 2019 stejný podíl dosáhl 2,76 %, tedy více než v sektoru zemědělství, lesnictví a rybářství dohromady. Výrazně se propadla produktivita celého odvětví,“ uvedl Zdeněk Lejsek z oddělení statistiky cestovního ruchu ČSÚ (ČSÚ 2022c). Tento fakt je podrobněji znázorněn v Tabulce 4 v kapitole 2.2.3.

4.3 Dopady pandemie na cestovní ruch v Libereckém kraji

Liberecký kraj se pro rok 2020 umístil na 5. místě v počtu návštěvníků. Zavítalo do něj cca 774 tisíc návštěvníků. V porovnání s rokem 2019 přijelo do Libereckého kraje o 1/3 turistů méně (Mikulička 2021).

Rok 2020 byl náročný především pro ubytovací zařízení, která byla z důvodů opatření více než 4 měsíce zcela uzavřena. Tabulka 7 níže zobrazuje data z Českého statistického úřadu, zaznamenávající vývoj návštěvnosti ubytovacích zařízení. Od roku 2015 je zřejmý nárůst jak domácích, tak zahraničních turistů. Rok 2020 byl pro příjezdový cestovní ruch zlomovým rokem, jelikož nerezidentů do Libereckého kraje přijelo o více než polovinu méně v porovnání s předchozím rokem, oproti tomu hosté zůstávali v roce 2020 na území Libereckého kraje v průměru déle.

Tabulka 7: Hosté a přenocování v HUZ v LK

Rok	Hosté celkem	Rezidenti	Nerezidenti	Průměrný počet	Rezidenti	Nerezidenti
2015	820 802	655 249	165 553	3,1	3,1	3,4
2016	863 520	691 027	172 493	3,1	3,1	3,3
2017	935 566	739 491	196 075	3,1	3,0	3,2
2018	997 213	787 823	209 390	3,0	3,0	3,1
2019	1 048 865	826 423	222 442	3,0	3,0	3,1
2020	774 683	674 508	100 175	3,2	3,2	3,4
2021	722 461	658 401	64 060	3,0	3,1	2,8

Zdroj: ČSÚ 2022a

4.4 Opatření během roku 2020

Pro rychle se zhoršující situaci šířením viru byla vláda ČR nucena jednat za účelem zamezení či zmírnění nákazy. Vládní opatření byla zavedena po celém území České republiky. Jelikož situace byla nová a průběh pandemie se měnil velmi rychle, vláda měnila opatření dle aktuální potřeby.

Následný stručný seznam, viz Tabulka 8, uvádí zlomová opatření během roku 2020 pro HUZ nebo opatření související (Vláda ČR 2020).

Tabulka 8: Opatření pro rok 2020

Měsíc/Rok	2020
Březen	Zavedení nouzového stavu
	Zákaz vstupu cizincům do České republiky.
	Zákaz pořádání kulturních, sportovních a jiných akcí.
	Uzavření HUZ a stravovacích zařízení (pouze výdej s sebou).
	Zákaz vstupu cizinců a výjezdů občanů ČR do zahraničí.
Květen	Postupné rozvolňování opatření.
	Otevření ubytovacích a stravovacích zařízení.
Červen	Rozvolnění omezení cestovat.
Říjen	Opětovné uzavření HUZ.
	Opětovné uzavření stravovacích zařízení.
Prosinec	3.12.2020 otevření HUZ
	27.12.2020 uzavření HUZ

Zdroj: Vlastní zpracování podle (Vláda ČR 2020)

Dotace COVID – Ubytování

Rozsah dopadu covid-19 na cestovní ruch vyžaduje důkladná opatření, která zaručí přežití podniků a udržení pracovních míst. To je důležité zejména pro malé a střední podniky a osoby samostatně výdělečně činné. Například dočasné prominutí nebo změna splátkového kalendáře daní a jiných plateb, zvláštní režimy podpory zaměstnanosti a úvěrové podmínky přizpůsobené cestovnímu ruchu (UNWTO 2020).

Dotace byla vytvořena pro podporu odvětví cestovního ruchu, konkrétně hromadných ubytovacích zařízení na území ČR, zasažených důsledky opatření souvisejících s pandemií covid-19. Podpora se vztahovala na posílení platební schopnosti, udržení provozu, nabídky služeb a pracovních míst (MMR 2022a).

Bývalá ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová uvedla: „Více jak 95 % ubytovacích zařízení muselo být vzhledem k pandemii koronaviru po dobu 2,5 měsíců uzavřeno a propad cestovního ruchu bude mít poměrně rozsáhlé ekonomické následky. Přišli jsme tak s dotací, která podpoří toto odvětví cestovního ruchu. Rozhodné období pro podporu tohoto odvětví cestovního ruchu je od 14. 3. 2020 do 24. 5. 2020 tj. 72 dní. Jedná se o dobu, po kterou byly zařízení uzavřeny z důvodu platnosti usnesení vlády ČR v souvislosti s krizí způsobenou pandemií covid-19. Věřím, že tím našim podnikatelům pomůžeme, aby toto svízelné období, kdy musejí navíc čelit odlivu zahraničních turistů“ (MMR 2022a).

Tabulka 9 viz níže představuje výši dotací na jeden pokoj dle typu ubytovacího zařízení. V následné empirické části práce jsou uvedeny ubytovací zařízení z různých kategorií, konkrétně se jedná o hotely se třemi nebo čtyřmi hvězdičkami a penzion.

Tabulka 9: Tabulka dotací dle typu ubytovacího zařízení

Typ ubytovacího zařízení	Částka dotace na jeden pokoj
Hotel, NLZ (nestátní lázeňská zařízení) *****	330 Kč
Hotel, motel, hotel, NLZ ****	330 Kč
Hotel, motel, hotel, NLZ ***	300 Kč
Hotel, motel, hotel, NLZ**	200 Kč
Hotel, motel, hotel, garní NLZ*	200 Kč
Hotel Garní	250 Kč
Penzion	200 Kč
Kemp (ubytovací objekty)	100 Kč
Chatová osada	100 Kč
Turistická ubytovna	100 Kč
Ostatní HUZ – pouze nestátní lázeňská zařízení sazba dle kvality ubytování *, **, ***, **** - částka podle typu	300 - 200 Kč

Zdroj: MMR 2022b

5 Kvalitativní analýza dopadů covidu na HUZ v LK

Cílem bakalářské práce je zhodnocení dopadů pandemie koronaviru na vybrané subjekty cestovního ruchu v Libereckém kraji. Dílčím cílem práce je zjistit průběh a vývoj provozu v hromadných ubytovacích zařízeních, které byly zasaženy pandemií.

5.1 Metodologie kvalitativní analýzy

Autorka ve svém výzkumu použila metodu polostrukturovaných hloubkových rozhovorů. Úspěšnému zhodnocení dopadu pandemie na konkrétní ubytovací zařízení předcházelo důkladné prostudování odborné literatury, vědeckých článků a souvisejících webových portálů. Autorka byla odkázána především na zdroje z online prostředí, jelikož bibliografické zdroje týkající se dopadů pandemie nebyly prozatím vydány. Odborná literatura sloužila jako základ pro definování a vymezení cestovního ruchu v ekonomice.

Před zahájením rozhovorů s respondenty bylo nutné uskutečnit přípravnou fázi výzkumu, ve kterém si autorka ujasnila cíle své práce, výběr subjektů, způsob komunikace s respondenty a návrh konkrétních otázek.

Po vypracování zmíněných úkolů autorka zaslala vybraným subjektům informační e-mail. Celkem bylo osloveno 20 ubytovacích zařízení, které byly vybrány tak, aby zahrnovaly veškeré druhy a třídy HUZ. Z celkového počtu oslovených subjektů nemělo 14 z nich zájem se účastnit rozhovoru. Nejčastějším důvodem odmítnutí byla velká vytíženost subjektů. Do empirického výzkumu se zapojil jeden HUZ z Jablonce nad Nisou, jeden HUZ z Bedřichova, jeden HUZ z Liberce, jeden HUZ z Frýdlantu a dva podniky z Harrachova. Respondenti z vybraných subjektů zastupují manažerskou činnost HUZ nebo jednoho z oddělení HUZ. Respondenti budou označeni jako manažer/manažerka, ředitel/ ředitelka nebo manažer/manažerka příslušného oddělení.

5.2 Shrnutí rozhovorů

Autorka vedla polostrukturované rozhovory se šesti subjekty hromadných ubytovacích zařízení. Rozhovor mezi tazatelem a respondentem byl formou zodpovídání předem připravených otevřených i uzavřených otázek. Pořadí otázek bylo přizpůsobeno individuálnímu průběhu rozhovoru. Časová náročnost jednoho rozhovoru byla 20 až 50 minut. Délka rozhovoru závisela na odpovědích respondenta na jednotlivé otázky. Rozhovory byly uskutečněny třemi různými formami, buďto pomocí telefonního rozhovoru nebo osobního rozhovoru. Odpovědi na otázky byly zodpovězeny slovně, slovní odpovědi byly po předchozím souhlasu respondenta zaznamenány elektronicky. Po uskutečnění rozhovorů následoval přepis obsahu odpovědí z elektronického záznamu a vytvoření závěru v podobě souvislého textu. Všichni respondenti autorce nabídli doplnění jakýchkoliv informací v případě potřeby.

5.2.1 HUZ č.1: Hotel Antonie

Hotel Antonie se nachází ve městě Frýdlant na severu Libereckého kraje v Jizerských horách. Dostupnost hotelu je velmi dobrá, jak autem, tak hromadnou dopravou, nachází se pouze 1 km od místního vlakového nádraží. V hotelu se nachází restaurace, sportoviště, dětské hřiště a wellness se saunami, bazény, vířivkou a soláriumem.

Celková kapacita hotelu je 46 lůžek v 23 pokojích. Hotel se orientuje převážně na českou klientelu, konkrétně na rodiny s dětmi a obyvatele středních Čech. Ze zahraničních klientů hotel navštěvují především turisté z Německa. Struktura návštěvníků se během pandemie nezměnila, naopak návštěvnost domácích turistů se v poměru se zahraničními zvýšila až na 95 %.

Hlavní sezóna hotelu je od června do srpna. V tomto období v roce 2019 se obsazenost lůžek pohybovala mezi 80 % až 90 %. Během roku 2020 v tomtéž období obsazenost lůžek klesla na průměrnou obsazenost 40 % až 55 %.

Nízkou obsazenost lůžek lehce vynahradila průměrná doba pobytu, ta se z 2 nocí v roce 2019 zvýšila na průměrnou délku 4 nocí za rok 2020.

S ubytováním hostů je spojená i rezervace. Zaznamenané rezervace se v hotelu uskutečňují především online, přes rezervační systém hotelu, nebo přes externí rezervační systémy, a telefonicky. Během období před covidem, včetně roku 2019, se rezervace uskutečňovaly nejméně týden před příjezdem. V roce 2020 se doba snížila na 2 až 3 dny před příjezdem.

Pobyt v hotelu je od roku 2020 nabízen pouze s polopenzí.

Pandemie se nedotkla pouze klientů, ale i zaměstnanců hotelu. Frýdlantský hotel byl jeden z hotelů, které musely snižovat stavy. V tomto hotelu se úpravy v počtu zaměstnanců týkaly především v oblasti doplňkových služeb, které musely být v průběhu pandemie omezené. Všechny smlouvy zaměstnanců zůstaly na hlavní pracovní poměr.

Hotel Antonie využil státní podpory pomocí dotace COVID, kterou bylo administrativně náročné získat. Přesná data pokrytí ztrát z důvodů pandemie bohužel nebylo možno získat.

Manažerka hotelu uvedla, že pandemie měla i pozitivní dopady, a to prodloužení doby pobytu v hotelu a utužení domácí klientely.

5.2.2 HUZ č.2: Hotel Rehavital

Hotel Rehavital se nachází v centru města Jablonec nad Nisou. Díky poloze má hotel dobrou dostupnost, jak z autobusového a vlakového nádraží, tak i autem. Doplňkové služby hotelu obsahují wellness, nabídku masáží, pořádání firemních aktivit, teambuildingů a přes léto animace pro hosty. I když je wellness privátní, muselo být z důvodů opatření na nějaký čas uzavřeno.

Lůžková kapacita hotelů činí 57 lůžek ve 27 pokojích. Přes víkend hotel slouží především business klientele. V hlavní sezóně, která probíhá během léta a zimy, do hotelu přijíždějí především páry středního věku.

V roce 2020 hotel téměř přišel o business klientelu a pořádání teambuildingů, kvůli přechodu mnoha firem do home-office prostředí. Hotel přišel nejen o firemní akce, ale i 1/3 stále klientely zahraničních turistů.

Ve srovnání s rokem 2019 se naplněnost hotelu v roce 2020 snížila o cca 45 %. Snížení

zaznamenala i průměrná délka pobytu hostů, ta z 2,85 dne klesla na 2,45 dne.

Největší nápor roku 2020 se konal v letní sezóně během července až září. V roce 2019 byly rezervace vytvořeny průměrně 5 dní předem, za rok 2020 se doba snížila, kvůli nejistotě v častých změnách vydávání opatření. Rezervace jsou zaznamenávány především online a telefonicky, až 60 % rezervací je vytvořeno přes booking.com.

Manažerka hotelu uvedla, že hosté čím dál více lpí na kvalitě a originálnímu konceptu hotelu.

Provoz hotelu byl jeden ze šťastnějších, jelikož žádný člen personálu nemusel být propuštěn. Pouze úvazky na dohodu o provedení práce nebyly během pandemie využity.

Politika zaměstnávání nepřinesla žádné administrativní změny, ale pouze zlepšení v oblasti komunikace a plánování, kvůli nejistotě ze strany zaměstnanců. Změny proběhly i v cenové politice, z důvodu zdražování energií, pohonných hmot a cen dodavatelů byl i hotel nucen zvýšit své ceny o cca 10 %.

Krokem k pokrytí ztrát bylo čerpání dotace, které hotelu pokrylo cca 20 %. Jediným shledaným minusem byla administrativní náročnost.

Pandemie měla i pozitivní dopady, zaměstnanci hotelu ztmelili kolektiv a bylo dost prostoru na generální úklid.

5.2.3 HUZ č.3: Resort Uko

Resort Uko sídlí v Bedřichově, který je nejvyužívanějším střediskem Jizerských hor. Pro klienty se zde nachází tři moderní pensiony, které disponují 90 lůžky a 20 přistýlkami.

Komplex nabízí širokou škálu doplňkových služeb, pod které spadá wellness, jóga, pronájem školicích prostor a výroba domácích produktů. Jak už je z doplňkových služeb patrné, resort se zaměřuje na firemní klientelu a na jógovou klientelu. Během pandemie ubyla pouze firemní klientela a klientela zahraniční téměř vymizela, majitelka resortu uvádí, že jógová klientela neubyla z důvodu alternativního způsobu života, jelikož si onemocnění virem covid-19 nepřipouští.

Slova majitelky hotelu: „vzhledem k tomu, že jsme během druhého lockdownu vstoupili do „Volné zóny“, všechna nařízení vlády byla protiprávní a protiústavní, takže vznikla tato celostátní iniciativa, ve které byla zapojena řada restaurací a ubytovacích zařízení, tak jsme získali klientelu, která si opravdu vážila toho, že mohou cestovat. Nerozlišovali jsme očkovaní, neočkovaní atd., po nikom jsme tuto informaci nechtěli, protože ze zákona na to právo nemáme.“

V průběhu pandemie musel hotel zvýšit své ceny o 10-15 %. Jelikož navyšování cen energií a potravin ještě stále přetrvává, majitelka se domnívá, že zvyšování cen ubytování bude v budoucnu pokračovat.

Vzhledem k uzavření ubytovacích zařízení a následujícím opatřením, resort UKO zaznamenal průměrně pouze 1/3 obsazených lůžek, ne-li méně. Negativní dopad bohužel ovlivnil i průměrnou délku pobytu, a to z 5 dnů v roce 2019 na 3 dny v roce 2020.

Nejvyšší obsazenost probíhala v letních měsících a s tím je i spojeno nejvíce vytvořených rezervací. Na měsíce červenec a srpen se v roce 2019 vytvářely rezervace i s půlročním předstihem, v roce 2020 se rezervační doba zkrátila na měsíc až týden před příjezdem.

Rezervace jsou tvořeny především online a telefonicky, ale i osobně na místě.

Majitelé pensionu se museli potýkat i se snížením počtu zaměstnanců o cca 20 %, ale i se snížením pracovní doby. Důležitým faktorem bylo si zbylé zaměstnance udržet, proto se v době pandemie zaměstnanci podíleli na úpravách hotelu jako je údržba, malování pokojů nebo práce na zahradě. Pro podporu chodu vznikla i nová doplňková služba, na kterou se nevztahovala žádná opatření. Resort vytvořil své vlastní produkty v podobě pečeni a výrobě domácích zdravých výrobků.

Třetí sledovaný hotel také využil podporu od státu z dotací COVID, ale pouze na financování zaměstnanců. Administrativní stránka získání dotace byla náročná a pokryla maximálně 10 % ztrát.

Resort díky pandemii měl prostor pro rekonstrukci jednoho z pensionů a restaurace, aniž by ohrozil chod provozu. Dalším přínosem bylo zavedení online lekcí jógy, které pomohly k udržení a rozšíření klientely.

V pensioonch se po dobu karantény mohli ubytovávat hosté, ale tuto službu využily za rok 2020 pouze 3 rodiny.

5.2.4 HUZ č.4: Wellness Hotel Babylon

Tento hotel je charakteristický pro dobrou dostupnost, nachází se v centru Liberce, a má širokou nabídku doplňkových služeb. Některé služby jsou pro ubytované zdarma a některé jsou za poplatek, mezi nimi například vstupy do zábavních středisek - Aquapark, Lunapark, iQpark, iQlandie, Fun park a další, nebo Wellness centrum včetně procedur, kosmetiky, pedikúry, solária, posilovny a animačního klubu. Wellness Hotel Babylon je hotelem s největším počtem lůžek v Liberci, lůžková kapacita činí 972 lůžek v 402 pokojích.

Nejčastější klientelu hotelu tvoří rodiny s dětmi, které především láká velké množství doplňkových služeb. Další důležitou klientelou je firemní, kongresová turistika, která za rok 2020 bohužel odpadla kvůli opatřením. Firemní klientelu z části tvořili i zahraniční turisté především z okolních států.

Princip provozu hotelu nebyl pandemií nijak ovlivněn, naopak podmínky pro ubytování se více zvolnily. Změna došla i v obsazenosti hotelu. Obsazenost hotelu činila pouze 50 % počtu ubytovaných ve srovnání s rokem 2019. Snížení nastalo i pro průměrnou délku pobytu, ta z 2,44 dne za rok 2019 klesla na 2,42 pro rok 2020.

Nejvíce rezervací bylo zaznamenáno v letních měsících využitím především online prostředí, ale i telefonicky nebo elektronickou poštou. Na otázku jak dlouho před příjezdem byly rezervace vytvořeny, provozní manažerka hotelu odpověděla: *„Zpravidla jeden až dva měsíce před plánovaným příjezdem. V letním období 2021 bylo i větší množství rezervací provedených den před příjezdem. To nebývá tak obvyklé.“*

Počet zaměstnanců hotelu Babylon nebyl žádným způsobem postižen, naopak zaměstnanců je v hotelu nedostatek. Nejčastějším typem úvazku je hlavní pracovní poměr. Dotace COVID byla využita i v tomto hotelu. Manažerka uvedla, že ona sama dotaci nezajišťovala, ale kolegové získání dotace nepovažovali za náročné. Jelikož hotel čerpal více dotací, pro tento hotel činilo pokrytí prostředků z dotace 40 % ztrát.

Hotel mohl během pandemie uskutečnit rozsáhlé rekonstrukce, které by během provozu nebyly možné.

5.2.5 HUZ č.5: Hotel Skicentrum

Hotel Skicentrum leží ve městě Harrachov v Krkonoších, nedaleko Polských hranic. Svou polohou láká nadšence do horské turistiky, ale i lyžování, jelikož se nachází vedle sjezdovek a skokanských můstků. Hotel disponuje 76 lůžky ve standardních pokojích a 30 lůžky v pokojích turistické kategorie. Návštěvníci se liší podle sezóny, ale z obecného hlediska hotel není na žádnou klientelu zaměřen. Zatímco v letní sezóně jsou nejvyšším podílem klientely rodiny a rodiny s dětmi, v zimní sezóně většinu ubytovaných tvoří školy a školní skupiny, jak zahraniční, tak domácí. Pandemie složení klientely nezměnila, hotel pouze zaznamenal menší počet zahraničních turistů, němečtí turisté ubyli, polští turisté se neubytovávali vůbec.

Doplňkové služby hotelu zahrnují wellness, výhody pro ubytované v podobě slev na lanovky a externí doplňkové služby partnerů hotelu v podobě voucherů na vypůjčení sportovního vybavení typu koloběžka, kolo nebo lyže.

Částečný vliv mělo šíření covid-19 i na cenovou strategii, ale ředitel hotelu uvedl, že hlavním důvodem bylo zdražování energií a dodavatelských služeb.

Pro srovnání obsazenosti hotelu bylo vybráno léto 2019 a 2020, jelikož v obou letech byla HUZ otevřena. Za rok 2019 byla lůžková kapacita obsazena z 77,5 % a za rok 2020 byla obsazena z 41,5 %. Průměrná doba pobytu se v hotelu pohybuje mezi 3 až 4 dny, během roku 2020 počet strávených dní v hotelu klesl na 2 až 3 dny.

Nejvyšší počet rezervací hotel zaznamenal v létě 2020 v červenci a srpnu. Hosti využívají online rezervační systémy, nejvíce booking.com, pro malý zájem a zbytečné náklady se hotel rozhodl pro ukončení spolupráce s cestovními kancelářemi a veškeré rezervace si od roku 2020 zařizuje přes online prostředí. Hosté si rezervace zajišťovali a stále zajišťují v průměru jednoho týdne před začátkem pobytu, jelikož se obávali změn platných opatření, uvedl ředitel hotelu.

Jedním z hlavních cílů ředitele hotelu bylo udržet si stálý kolektiv zaměstnanců. Během pandemie se hotel orientoval na výdej obědů, při kterém využíval všechny své zaměstnance, ať už v restauraci, nebo v bufetových stáncích, které spadají pod hotel. Zaměstnanci si tímto způsobem udrželi morálku a nepřišli o svá pracovní místa. Hotel zaměstnává většinu svých zaměstnanců na hlavní pracovní poměr. K udržení zaměstnanců pomohla i dotace COVID - Ubytování II - HUZ. Z pohledu ředitele hotelu bylo čerpání z dotace administrativně náročné. Pokrytí ztrát zmíněnou dotací za rok 2020 nebylo doloženo.

5.2.6 HUZ č.6: OREA Resort Sklář

OREA Resort Sklář je jedním z hotelů řetězce OREA Hotels & Resorts v České republice. Resort Sklář sídlí v centru Harrachova, které je velmi dobře dostupné. Poloha a služby hotelu zajišťují široké spektrum možností pro trávení dovolené. Ubytovací kapacita hotelu je tvořena 355 lůžky v 160 pokojích.

Klientelu, na kterou se hotel zaměřuje, tvoří rodiny s dětmi. Resort navštěvují především domácí turisté, kteří tvořili pro rok 2020 95 % ubytovaných hostů. V roce 2019 tvořil počet zahraničních turistů 30 % podílu, za rok 2020 počet klesl na pouhých 5 %. Změna u hostů neproběhla pouze v národnostním složení, ale i kladením většího významu na recenze. Hosté více využívají sociální sítě a portály recenzí.

Resort během pandemie posílil marketingovou strategii, proběhlo velké množství investic do reklamy, ale hlavním důvodem pro změnu byl rozvoj hotelu, se kterým souviselo i navýšení cen.

Manažer F&B uvedl, že z jeho pohledu není vhodné zahrnovat rok 2020 pro srovnání, jelikož rozsah dat z důvodů uzavření hotelů je velice zkreslený, ale dodal, že z výsledků pro rok 2021 vyplývá vyšší míra obsazenosti, než před rokem 2020.

Resort spolupracuje s externím dodavatelem, který v letních měsících ubytovaným hostům poskytuje pronájem elektronických koloběžek a v zimních měsících lyžařské vybavení. V areálu hotelu se nachází wellness se saunou, bazénem, nabídkou masáží a kosmetických procedur. Doplnkové služby neproběhly žádnou úpravou, byly ovlivňovány pouze danými opatřeními.

Nejvytíženějším obdobím rezervací pro rok 2019 i 2020 byla letní sezóna. Rezervace byly tvořeny přes online rezervační systémy, nejvíce rezervací bylo zaznamenáno přes booking.com. Pobyty byly v průměru tvořeny na dobu 3 až 4 dnů, ale průměrná doba pobytu se stále prodlužuje. Hosté pobyty rezervovali jak déle dopředu, tak i na poslední chvíli. Většina klientů si připlatila pojištění na zrušení pobytu.

Jelikož manažer F&B nemá přístup do finančního oddělení resortu, nemohl poskytnout informace týkající se čerpání z dotací COVID. Žádný ze zaměstnanců nemusel být z důvodu pandemie propuštěn a všem zůstal úvazek na hlavní pracovní poměr. Velkým přínosem pandemie, který uvedl manažer F&B, je uvědomění si zodpovědnosti a nepředvídatelnosti situace. Dále uvítal nárůst domácího cestovního ruchu.

5.3 Shrnutí kvalitativní analýzy

V této bakalářské práci byly vypracovány rozhovory se šesti subjekty hromadných ubytovacích zařízení. Jelikož subjekty byly vybírány tak, aby zahrnovaly různé druhy kategorií a tříd ubytovacích zařízení, pandemie měla v mnoha ohledech odlišný dopad. Veškeré informace jsou zpracovány do tabulky viz Tabulka 10 na straně 51 (celá tabulka k nahlédnutí viz PŘÍLOHA A), aby se dosáhlo lepší přehlednosti získaných informací.

Čtyři ze šesti sledovaných subjektů se nacházejí v turistickém regionu Jizerské hory, zbylé dva se nacházejí v Krkonoších. Velikost vybraných subjektů je dána lůžkovou kapacitou. Počet lůžek se pohyboval od počtu 46 až po počet 972 lůžek.

Každé ubytovací zařízení zaznamenává určitou skupinu návštěvníků, která má v daném subjektu největší procentuální zastoupení. V Hotelu Antonie jsou takovou skupinou Rodiny s dětmi a obyvatelé Středních Čech, Hotel Rehavital se zaměřuje na business klientelu a na páry středního věku, Resort Uko se také zaměřuje na business klientelu a jako jediný na jógovou klientelu, Wellness Hotel Babylon nejvíce ubytovává rodiny s dětmi a business klientelu, dva zbylé nejčastěji ubytovávají rodiny s dětmi nebo školní zájezdy. Všechny ubytovací zařízení mají svou polohou velmi dobrou dostupnost do zahraničních států. Avšak během pandemie zahraniční klientela téměř, ne-li úplně vymizela. Stejně tak business klientela zaznamenala o dost nižší počet příjezdů než v minulých letech, důvodem bylo zavedení určitých opatření a především přechod velkého množství firem do online prostředí.

Aby se návštěvnost určité klientely udržela, mají HUZ v nabídce několik doplňkových služeb, které se během pandemie musely pouze řídit aktuálními opatřeními a žádná služba nemusela být zrušena, naopak Resort Uko zavedl novou doplňkovou službu ve formě výroby domácích zdravých produktů.

Většina sledovaných subjektů zaznamenala změny v délce pobytu hostů. Čtyřem subjektům se průměrná doba pobytu zkrátila, jednomu prodloužil a jeden subjekt změny nezaznamenal. Hlavní sezónou všech tázaných ubytovacích zařízení je především letní sezóna, která v roce 2020 zaregistrovala až o 50% nižší obsazenost zařízení, než v roce 2019. Pouze jeden respondent neměl data k dispozici. V rámci ubytování v roce 2020 se objevil nový trend v rezervování pobytu krátce před příjezdem, který byl nejspíše používán z důvodu častých změn v opatřeních.

Pandemie ovlivnila nejen provoz hromadných ubytovacích zařízení, ale i zaměstnanost v těchto zařízeních. Pouze Hotel Antonie a Resort Uko musel nějaké ze svých zaměstnanců propustit. Resort Uko propustil 20 % svých zaměstnanců. Aby subjekty neohrozily místa svých zaměstnanců, snažily se o vytvoření alternativních možností pro udržení stálého kolektivu. Například Hotel Skicentrum využíval své zaměstnance pro provoz restaurace a bufetových stánků, které mohly během uzavření vydávat stravu s sebou. Zaměstnanci se v provozu střídali po směnách, aby nedošlo ke ztrátě efektivnosti a motivace.

Pro udržení nabídky a kvality poskytovaných služeb v oblasti cestovního ruchu vznikl program COVID. Stát měl tímto programem za úkol pomoci zařízením zasaženým pandemií. Všechny sledované subjekty využili možnosti využití dotací, i přes administrativní náročnost žádosti. Jedním z nich byl Wellness Hotel Babylon, kterému dotace pokryla cca 40 % ztrát za období uzavření v roce 2020.

Jelikož se celá práce zabývala především negativními dopady, respondenti uvedli i některé pozitivní dopady, které pandemie přinesla. Mezi pozitivní dopady patří generální úklid prostor, rozsáhlé rekonstrukce, které by v běžném provozu ohrozily chod, dále posílení vztahu mezi zaměstnanci a v neposlední řadě uvědomění si zodpovědnosti.

Tabulka 10: Shrnutí kvalitativní analýzy

Ukazatel/Hotel	Hotel Antonie	Hotel Reahvital	Resort Uko	Wellness Hotel Babylon
Turistický region	Jizerské hory	Jizerské hory	Jizerské hory	Jizerské hory
Lůžková kapacita	46 lůžek	57 lůžek	80 lůžek	972 lůžek
Klientela	Rodiny s dětmi, obyvatelé středních Čech	Páry středního věku, business klientela	Jógová klientela, business klientela	Rodiny s dětmi, business klientela
Změna klientely	x	Téměř vymizela business klientela	Téměř vymizela business klientela	Téměř vymizela business klientela
Dopňkové služby	Wellness, sportoviště, dětské hřiště	Wellness, pořádání firemních aktivit	Wellness, jóga, pronájem školících prostor, nabídka domácích produktů	Wellness, Zábavní střediska, Posilovna, Animační klub
Hlavní sezóna	Léto (červen-srpen)	Léto; zima	Léto (červenec, srpen)	Léto
Průměrná doba pobytu – 2019 (ve dnech)	3	2,85	5	2,44
Průměrná doba pobytu – 2020 (ve dnech)	4	2,45	3	2,42

Zdroj: Vlastní zpracování

Závěr

Tato závěrečná práce se věnuje dopadům pandemie na vybrané subjekty cestovního ruchu v Libereckém kraji. Primárním cílem práce je zjištění dopadů koronavirové pandemie na vybraná hromadná ubytovací zařízení.

V teoretické části jsou představeny výstupy literární rešerše. Rešerše se prvně věnuje problematice cestovního ruchu, ve které se definuje cestovní ruch, vyjmenují se jeho typy a vymezí se cestovní ruch v rámci ekonomiky a dopady spojené s ním. Dále se rešerše zabývá problematikou satelitního účtu, včetně jeho historie a satelitního účtu České republiky. Následuje část týkající se Libereckého kraje, která čtenáře obeznámí s geografickým vymezením a cestovním ruchem na území kraje. Poslední část literární rešerše se věnuje nejen dopadům pandemie v celosvětovém měřítku, ale i v národním a regionálním měřítku.

Primární cíl bakalářské práce byl splněn, respektive byly vytvořeny polostrukturované hloubkové rozhovory se šesti hromadnými ubytovacími zařízeními (HUZ), která se nachází na území Libereckého kraje.

Na základě těchto rozhovorů byla vytvořena kvalitativní analýza, která je popsána v empirické části práce. Z vypracované analýzy vyplývá, že sledované subjekty zaznamenaly změny ve struktuře klientely. Návštěvnost business klientely a zahraničních hostů v době pandemie byla téměř nulová. Na druhou stranu návštěvnost hostů z České republiky se výrazně navýšila. U průměrné doby pobytu nejde jednoznačně určit, zda pandemie covid-19 měla na tento ukazatel pozitivní či negativní vliv, jelikož z rozhovorů vyplynulo, že některé subjekty zaznamenaly zkrácení průměrné doby pobytu a jiné naopak prodloužení. Dále z analýzy vyplývá, že ve sledované letní sezóně obsazenost HUZ byla napříč většinou subjektů nižší až o 50 %.

Jako hlavní možnost návaznosti na tuto práci lze označit vypracování polostrukturovaných hloubkových rozhovorů s odstupem času se sledovanými subjekty této bakalářské práce. Další možností návaznosti práce může být vypracování rozhovorů s HUZ v jiných kategoriích a třídách v Libereckém kraji.

V době psaní bakalářské práce je ekonomická situace po celém světě nejistá z důvodu nekončící pandemie covid-19 a nečekané eskalace konfliktu na Ukrajině. Tyto faktory negativně ovlivňují vývoj v oblasti cestovního ruchu a hotelnictví na všech úrovních.

Seznam použité literatury

ANDERGASSEN, Rainer a Guido CANDELA, 2013. *Less developed countries, tourism investments and local economic development* [online] [cit. 21.04.2022]. Dostupné z: <https://zh.booksc.eu/book/20843788/ef504b>

BERÁNEK, Jaromír. 2016 *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing a.s.. ISBN 9788086724461.

ČSÚ, 2006a. *Cestovní ruch v Libereckém kraji* [online]. Liberec: Český statistický úřad [cit. 21.04.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11260/18113408/13514206.pdf/68881551-38f1-48e3-9f4e-e9dac82ce7df>

ČSÚ, 2006b. *Metodika satelitního účtu České republiky* [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 26.04.2022]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/23173189/metod_tsa.pdf/0210f0d0-778a-4229-84ac-442a415e3149?version=1.0

ČSÚ, 2017. *Charakteristika Libereckého kraje* [online]. Liberec: Český statistický úřad [cit. 26.04.2022]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/charakteristika-libereckeho-kraje/>

ČSÚ, 2021a. *Kapacity ubytovacích zařízení podle kategorie v Libereckém kraji v roce 2020* [online]. Liberec: Český statistický úřad [cit. 21.04.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xl/kapacity-ubytovacich-zarizeni-podle-kategorie-v-libereckem-kraji-v-roce-2020>

ČSÚ, 2021b. *Satelitní účet cestovního ruchu (TSA) – Metodika* [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 26.04.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/tsa-cmet>

ČSÚ, 2022a. *Hosté a přenocování v Hromadných ubytovacích zařízeních*. [online]. Liberec: Český statistický úřad [cit. 26.04.2022]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx?_af=VYSTUP-objekt&z=T&f=TABULKA&pvo=CRU03&skupId=1330&katalog=31743&&u=v285_VUZEMI_100_3077&str=v285&kodjaz=203

ČSÚ, 2022b. *Kapacity hromadných ubytovacích zařízení v Liberecké kraji* [online]. Liberec: Český statistický úřad [cit. 26.04.2022]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx?_af=VYSTUP-objekt&z=T&f=TABULKA&katalog=31742&pvo=CRU02&str=v1294&v=v1339_KAT_154_1&u=v1294_VUZEMI_100_3077#w=

ČSÚ, 2022c. *Covid-19 citelně postihl ekonomiku cestovního ruchu* [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 26.04.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/covid-19-citelne-postihl-ekonomiku-cestovniho-ruchu>

FRECHTLING, Douglas C., 2009. *The tourism satellite account* [online] [cit. 26.04.2022]. Dostupné z: <https://home.gwu.edu/~frechtli/material/1TSA%20Primer%20Pub1-10.pdf>

DREDGE, Dianne and Szilvia GYIMÓTHY, 2018. *Collaborative economy and tourism: perspectives, politics, policies and prospects*. New York City: Springer Publishing. ISBN 9783319847443.

GYR, Ueli, 2009. *The history of tourism: Structures on the path to modernity* [online]. [cit. 26.04.2022]. Dostupné z: <https://d-nb.info/1020543884/34>

HENSELER, Martin, Helene MAISONNAVE a Asiya MASKAEVA, 2022. *Economic impacts of COVID-19 on the tourism sector in Tanzania. Annals of Tourism Research Empirical Insights* [online]. [cit. 21.04.2022]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.annale.2022.100042>

HOPKINS, Johns, 2022. *What is Coronavirus?* [online]. [cit. 27.04.2022]. Dostupné z: <https://www.hopkinsmedicine.org/health/conditions-and-diseases/coronavirus>

KÚLK, 2022a. *Turistické oblasti Libereckého kraje* [online]. Liberec: Krajský úřad Libereckého kraje. [cit. 21.04.2022]. Dostupné z: <https://kultura.kraj-lbc.cz/page414/marketingove-turisticke-oblasti-libereckeho-kraje>

KÚLK, 2022b. *Přehled základních informací o Libereckém kraji* [online]. Liberec: Krajský úřad Libereckého kraje. [cit. 21.04.2022]. Dostupné z: <https://krajsky-urad.kraj-lbc.cz/page22>

KÚLK, 2022c. *Oddělení cestovního ruchu* [online]. Liberec: Krajský úřad Libereckého kraje. [cit. 26.04.2022]. Dostupné z: <https://kultura.kraj-lbc.cz/page414>

MADSEN, Bjarne a Jie ZHANG, 2010. *Towards a new framework for accounting and modelling the regional and local impacts of tourism*. [online]. [cit. 26.04.2022]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/09535314.2010.529067>

MAYER, Marius a Luisa VOGT, 2016. *Economic effects of tourism and its influencing factors* [online] [cit. 21.04.2022]. Dostupné z: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/tw-2016-0017/html>

MIKULIČKA, Jan, 2021. *Covid ochromil cestovní ruch - Liberecký kraj zachránili domácí turisté* [online]. [cit. 01.05.2022]. Dostupné z: <https://www.nasepojizeri.cz/semilsko-aktualne/covid-ochromil-cestovni-ruch-liberecky-kraj-zachranili-domaci-turiste/?aktualitaId=68309>

MMR, 2022a. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - COVID - Ubytování* [online]. [cit. 29.04.2022]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/narodni-dotace/covid-ubytovani>

MMR, 2022b. *COVID – Ubytování má zelenou. Stát přispěje ubytovacím zařízením za pozastavení provozu* [online]. [cit. 29.04.2022]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/ostatni/web/novinky/covid—ubytovani-ma-zelenou-stat-prispeje-ubytov>

PALATKOVÁ, Monika, 2011. *Mezinárodní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing a.s.. ISBN 9788024737508.

PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ, 2012. *Ekonomika turismu: Turismus České republiky*. Praha: Grada Publishing a.s.. ISBN 9788024737485.

PLAPP, Fred, 2020. *The COVID-19 pandemic: A summary* [online]. [cit. 27.04.2022]. Dostupné z: <https://thepathologist.com/subspecialties/the-covid-19-pandemic-a-summary>

PROQUEST, 2021. Databáze článků ProQuest [online]. Ann Arbor, MI, USA: ProQuest. [cit. 2022-04-21]. Dostupné z: <http://knihovna.tul.cz>

RODRÍGUEZ, Carmen, 2014. *Travelling for pleasure: A brief history of tourism* [online]. [cit. 21.04.2022]. Dostupné z: <https://www.europeana.eu/en/blog/travelling-for-pleasure-a-brief-history-of-tourism>

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ, 2011. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada Publishing a.s.,. ISBN 9788024740393.

STAITON, Hayley, 2021. *Economic impacts of tourism - Tourism teacher* [online] [cit. 26.04.2022]. Dostupné z: <https://tourismteacher.com/economic-impacts-of-tourism/>

ŠAUER, Martin a kolektiv, 2015. *Cestovní ruch - učební text* [online]. [cit. 26.04.2022]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/econ/soubory/katedry/kres/studijni_texty/cestovni_ruch_ePDF.pdf

THANO, Rakela a Dhonat KOTE, 2014. *The tourism consumption, A special economic category of the final demand in albania and in the countries of the region* [online]. [cit. 21.04.2022]. Dostupné z: <https://journals.univ-danubius.ro/index.php/euroeconomica/article/view/2706/3122>

TOURDATA, 2020. *Analýza dopadů světové pandemie koronaviru (Covid-19) na odvětví cestovního ruchu v ČR v letech 2020 a 2021* [online]. [cit. 21.04.2022]. Dostupné z: https://tourdata.cz/wp-content/uploads/2020/12/Dopady_COVID19_cest_ruch_2020_2021_-_k_27_11_2020.pdf

UNCTAD, 2021. *Total merchandise rate* [online]. [cit. 21.04.2022]. Dostupné z: https://hbs.unctad.org/total-merchandise-trade/?fbclid=IwAR0_ipU2C5ZrCOjhHqc0V5KAsolwhIudcZ8Xj7cYoQRBqzLKK-OAHWVFwnE#:~:text=In%202020%2C%20the%20value%20of,the%20effects%20of%20COVID%2D19

UNITED NATIONS, 2010. *Tourism satellite account: Recommended methodological framework 2008*. Luxembourg, Madrid, New York, Paris: United Nations Publications. ISBN 9789211615203.

UNWTO, 2021. 2020: *Worst year in tourism history with 1 billion fewer international arrivals*. [online]. [cit. 21.04.2022]. Dostupné z: <https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fspublic/202101/210128barometeren.pdf?Gal1QTYG.Ky9LDZ2tDKc.iRZkinJeuH>

UNWTO, 2021. *Policy brief: Covid-19 and transforming tourism* [online] [cit. 26.04.2022]. Dostupné z: <https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2020-08/SG-Policy-Brief-on-COVID-and-Tourism.pdf>

VLÁDA ČR, 2020. *Vládní usnesení související s bojem proti epidemii - Rok 2020* [online]. [cit. 01.05.2022]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/vladni-usneseni-souvisejici-s-bojem-proti-epidemii-koronaviru---rok-2020-186999/>

WTTC, 2021. *Economic impact reports* [online]. [cit. 01.05.2022]. Dostupné z: <https://wttc.org/Research/Economic-Impact>

Seznam příloh

Příloha A	Tabulka shrnutí kvalitativních rozhovorů	60
Příloha B	Otázky k rozhovorům	61

Příloha A Tabulka shrnutí kvalitativních rozhovorů

Ukazatel/Hotel	Hotel Antonie	Hotel Reahvital	Resort Uko	Wellness Hotel Babylon	Hotel Skicentrum	OREA Resort Sklář
Turistický region	Jizerské hory	Jizerské hory	Jizerské hory	Jizerské hory	Krkonoše	Krkonoše
Lůžková kapacita	46 lůžek	57 lůžek	80 lůžek	972 lůžek	76 lůžek	355 lůžek
Klientela	Rodiny s dětmi, obyvatelé středních Čech	Páry středního věku, business klientela	Jógová klientela, business klientela	Rodiny s dětmi, business klientela	Není zaměřen	Rodiny s dětmi
Změna klientely	x	Téměř vymizela business klientela	Téměř vymizela business klientela	Téměř vymizela business klientela	x	x
Dopňkové služby	Wellness, sportoviště, dětské hřiště	Wellness, pořádání firemních aktivit	Wellness, jóga, pronájem školících prostor, nabídka domácích produktů	Wellness, Zábavní střediska, Posilovna, Animační klub	Wellness, vouchery pro ubytované	Wellness, pronájem koloběžek, kol a lyží
Hlavní sezóna	Léto (červen-srpen)	Léto; zima	Léto (červenec, srpen)	Léto	Léto (červenec, srpen); zima (leden, únor)	Léto
Průměrná doba pobytu – 2019 (ve dnech)	3	2,85	5	2,44	03-Apr	03-Apr
Průměrná doba pobytu – 2020 (ve dnech)	4	2,45	3	2,42	02-Mar	03-Apr
Obsazenost hotelu 2019 (hlavní sezóna)	80-90 %	x	x	x	77,5 %	x
Obsazenost hotelu 2020 (hlavní sezóna)	40-55 %	O 45 % nižší než 2019	x	O 50 % nižší než 2019	41,5 %	x
Cenová strategie	x	Zvýšení cen o 10 %	Zvýšení cen o 10-15 %	x	Zvýšení cen	Zvýšení cen
Způsob rezervace 2020	Online	Online, telefonicky	Online	Online, telefonicky, emailem	Online	Online
Vyhotovení rezervace 2020	2-3 dny	5 dní a méně	Týden – měsíc	2 měsíce	1 týden	x
Snížování stavů	Ano	Ne	Ano o 20 %	Ne	Ne	Ne
Využití dotace COVID	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Administrativní náročnost získání dotace	Ano	Ano	Ano	Ne	Ano	x
Pokrytí ztrát pomocí dotace	x	Cca 20 %	Max 10 %	Cca 40 %	x	x
Positivní dopady	Prodloužení doby pobytu, utužení domácí klientely	Stmelení kolektivu, prostor po generální úklid	Rekonstrukce pensionu, výroba vlastních produktů, online leckce jógy	Rozsáhlé rekonstrukce	Stmelení kolektivu	Uvědomění si zodpovědnosti, nárůst domácího CR

Příloha B Otázky k rozhovorům

1. Jakou lůžkovou kapacitu má Váš hotel?
2. Na jakou klientelu se orientujete?
3. Jak se změnila klientela během pandemie?
4. Změnila pandemie Vaš princip provozu Vašeho hotelu? (marketingová, cenová, produktová strategie)
5. Do jaké míry byla naplněna kapacita lůžek v roce 2020 v porovnání s dobou před covidem (2019)?
6. Jaká byla průměrná délka pobytu v roce 2020 v porovnání s dobou před covidem?
7. Jaké doplňkové služby Váš hotel nabízí?
8. Museli jste doplňkové služby zrušit, nebo upravit?
9. Změnily se požadavky hostů na ubytování (stravování, doplňkové služby)?
10. Zaznamenali jste změny ve spokojenosti hostů?
11. V jakém období jste zaznamenali nejvíce rezervací?
12. Jakým způsobem byly rezervace vytvořeny? (online, po telefonu, osobně)
13. Jak dlouho dopředu před pobytem byly rezervace vytvořeny?
14. Museli jste udělat nějaké změny v oblasti zaměstnanců (snížení počtu, snížení úvazků)?
15. Změnila se během pandemie Vaše politika, co se týče zaměstnávání?
16. Jaké typy úvazků byly u Vás během pandemie nejčastější?
17. Čerpali jste podporu z programu proti covidu od státu (dotace COVID)?
18. Bylo to pro Vás administrativně náročné?
19. Kolik procent ztrát Vám dotace pokryla?
20. Jakou jste zaznamenali návštěvnost cizinců? Změnila se struktura a preference? (národnost, kratší delší pobyty, způsob rezervace)
21. Měla pandemie i nějaké pozitivní dopady?
22. Nabízeli jste klientům možnost trávení izolace ve Vašich prostorách?